

ИМЕТО „ПАТРЕШ „

За село с повече от пет века и половина история името на село Патреш търпи изменения. В турски документ от 1430 г. се нарича ПАТРЕШИЦА, а в друг турски данъчен документ от 1618 г. – ПАТРАШ. В спомените си за четата на Хаджи Димитър и Стефан Караджа от 1868 г. Бачо Киро нарича селото Патрешица. Старите хора живели преди 1944 г. са го наричали Патрешца. Днес то носи името Патреш.

За названието и произхода на името Патреш съществуват четири хипотези:

1. През 1940г. проф. Васил Миков предполага, че името Патреш идва **от старославянската (старобългарската) дума ПЕТРЕЧИЦА** и посочва като доказателство петте малки рекички, които дават началото на река Елия. „Тези рекички – обяснява той – са разположени както петте пръста на лявата ръка, обърната с дланта нагоре“.

През 1960 г. същия професор прави друго предположение, че вероятно името на селото да произлиза от румънската дума PATRO, което означава четири забележителни неща – най-вероятно води, извори, реки ...

2. Другата хипотеза принадлежи на Иван Ванев и Р.Русанов – автори на книгата „Павликени и Павликенския край“. „Вероятно в местността Манастиря – пишат те, в римско време е имало манастир, който е служел като резиденция на владиката (патриката), та **от римското PATER – баща**, произлиза името му Патрешица.

През 1969 г. Богдан Султов, тогава научен сътрудник към Исторически музей В.Търново, предполага, че в местността Манастиря е съществувала през II, III в. след н.е. римска вила Рустика. Може би тази вила е превърната по-късно от покръстените славяни в манастир, та от римското PATER, което означава най-общо Духовен баща, да е произлязло и името Патреш.

3. Третата хипотеза за името на с. Патреш е свързана с произхода и значението **на гръцката дума ПЕТΡΟΣ**, което значи Каменен блок, камък, седалище на камък (кариера). Доскоро от местността Патреш баир – източно от селото се вадеше строителен камък, т.е. тази местност е находище, „седалище на камък“. Камъкът е бил и си остава най-широко използваният градивен материал в селото.

4. През месец юли 1972 г. е изказана и четвърта хипотеза от проф.Йордан Заимов. Според него: начална и първична форма е била Патреш, името е прилагателно от лично име Патреш с наставка іѣ, която придава притежателност. Така името означава патрешов дол, рът, град, крепост, градище и др. обекти от мъжки род.

Думата патреш е образувана **от изчезналото лично име Патреш**, което е развито от личното име Патро и наставка ЕШ, както старинните имена РАДЕШ, МАЛЕШ, ДОБРЕШ и др.

Личното име ПАТРО е от старинно съществително Патро - разум (Първомайско), от глагола ПАТРЯ – гледам – гадая (на боб), врачувам, отбелязан в речника на Найден Геров, съответно на сърбохарватски ПАТРИТИ, ПАТРИМ, на руски ПАТРИТЬ (ценя нещо много високо), на чешки – PATRITI, словашки – PATRAT. В български език има лични имена ПАТРУНА, местни имена ПАТРА (Девинско), ПАТРЕ (Кричим), особено ПАТРОВИЦА (при Тешево, Г.Делчевско), руски език р. ПАТРИНА БАЛКА в областта Дон, ПАТРИНО в областта Новгород, полското село PATROVO, чешко – PATRIT, езеро PATERWITZ в областта Макленбург в Северна Германия... Село Патрешко има и в Троянско.

Името ПАТРЕШ е от български произход. Пази старинна основа и начинът на образуването му е също старинен...

*Може би ще възникнат и други хипотези, но едно си остава непроменено – някогашната **старинна форма ПАТРЕШИЦА (ПАТРЕШЦА)** се е запазила до днес в по-съкратеното **ПАТРЕШ.***